

**Zpráva o činnosti Národní koordinační skupiny pro zavedení
eura v České republice za období leden – prosinec 2011**

Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice

Leden 2012

1. Úvod

Zpráva o činnosti Národní koordinační skupiny pro zavedení eura v České republice za období leden – prosinec 2011 navazuje na Zprávu o činnosti Národní koordinační skupiny a plnění Národního plánu zavedení eura v České republice za předchozí období od ledna do prosince 2010, která byla předložena jako informace členům vlády ČR dne 2. března 2011. Povinnost informovat pravidelně vládu o činnosti Národní koordinační skupiny pro zavedení eura v České republice (dále také „NKS“) za uplynulý kalendářní rok vyplývá z usnesení vlády ze dne 23. listopadu 2005 č. 1510, o institucionálním zajištění zavedení eura v České republice, ve znění usnesení vlády ze dne 25. října 2006 č. 1200 a usnesení vlády ze dne 9. dubna 2008 č. 381. Tato zpráva byla vypracována ve spolupráci s Českou národní bankou a ostatními ústředními orgány státní správy, které jsou zastoupeny v Národní koordinační skupině pro zavedení eura v České republice. NKS tuto zprávu schválila per rollam dne 16. ledna 2012.

Přístup NKS k technickým přípravám na zvedení eura vycházel v r. 2011 z postojů vlády ČR k problematice perspektivního přistoupení ČR k eurozóně. Tento postoj byl zformulován ve společném materiálu Ministerstva financí a ČNB *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou*, který vláda schválila 22. prosince 2010. V souladu s tímto materiálem se vláda ČR rozhodla prozatím nestanovovat cílové datum pro vstup do eurozóny. Jako hlavní důvody byly tehdy uvedeny následující skutečnosti: výrazné zhoršení stavu veřejných financí v důsledku hospodářské recese, nedostatečné zlepšení strukturálních charakteristik trhu práce a vyhrocená nejistota na finančních trzích, která nevytváří příznivé prostředí pro vstup ČR do kurzového mechanismu ERM II. Ke stejným závěrům dospělo projednávání uvedeného materiálu v prosinci 2011. Vláda ČR akceptovala doporučení Ministerstva financí a České národní banky nestanovovat prozatím cílové datum pro vstup do eurozóny s odůvodněním, že vzhledem k přetrvávajícím problémům v eurozóně a zvýšené volatilitě na světových finančních trzích se situace v současnosti nejeví jako příznivá pro budoucí přijetí jednotné měny euro v ČR a pro podniknutí kroků k němu směřujících. Zdůrazněna byla nutnost dokončit proces konsolidace veřejných rozpočtů a zvýšit pružnost trhu práce.

Promítnutím postojů vlády ČR k problematice technických příprav na zavedení eura se NKS zabývala na svém zasedání dne 6. dubna 2011. Národní koordinátor pro zavedení eura zde představil postoj ministra financí jako hlavního gestora příprav na zavedení eura. Dle jeho rozhodnutí byla provedena personální i obsahová redukce aktivit při zachování stávající struktury NKS, a to včetně pravidelného informování vlády ČR o probíhajících aktivitách. Na tomto základě byl Organizační výbor NKS (dále jen „OV NKV“) personálně redukován na tajemnici OV NKS a většinu zbývajících aktivit převzal do své působnosti národní koordinátor pro zavedení eura.

NKS souhlasila, aby v období redukovaných příprav na zavedení eura bylo těžiště přípravných aktivit soustředěno do působnosti národního koordinátora a aby zatížení pracovních skupin NKS bylo minimalizováno pouze na konzultace k metodickým podkladům. Bylo dohodnuto, že činnost národního koordinátora se konkrétně zaměří následujícím směrem:

- Pokračovat v zapojení do pracovních výborů Evropské komise, což jsou výbory PAN II a DIRCOM, a také v účasti na akcích Eurotýmu.
- Udržovat internetovou stránku www.zavedenieura.cz a využívat ji zejména pro informování veřejnosti o aktuálním dění v eurozóně a o dalších věcech souvisejících s problematikou eura.
- Sledovat zahraniční zkušenosti a udržovat aktivní pracovní kontakty zejména se slovenskými, polskými a maďarskými kolegy.
- Dokončit probíhající třístranný Twinning Prince projekt, uzavřený mezi Ministerstvem financí ČR, Národní bankou Slovenska a Adetef.
- Podle možností pokračovat v přípravných aktivitách metodického charakteru, jejichž platnost je obecná a není v rozporu s principem účelně vynaložených prostředků.

2. Aktivity v roce 2011

2.1 Členství v pracovních skupinách Evropské komise

Národní koordinátor pro zavedení eura a pracovníci OV NKS se podílejí spolu s experty ČNB na činnosti dvou pracovních skupin Evropské komise působících pod direktoriátem DG ECFIN. DirCom je pracovní skupinou expertů zodpovědných na národní úrovni za komunikační aspekty procesu zavádění eura a pracovní skupina PAN II (*Public administration Network*) sdružuje pracovníky zodpovědné za technické aspekty zavádění eura. Vedle těchto oficiálních struktur Evropská komise podporuje neformální uskupení Eurotým, který pod záštitou Zastoupení Komise v jednotlivých členských státech, jež nejsou členy eurozóny, sdružuje národní experty z různých oblastí za účelem seznamování veřejnosti s problematikou eura.

Na počátku r. 2011 zůstávalo ve středu pozornosti zavádění eura v Estonsku. Této problematice bylo věnováno jednání PAN II, které se uskutečnilo dne 2. února v Bruselu. Účastníci jednání zde byli seznámeni s estonskými zkušenostmi napříč vícero oblastmi: úloha centrální banky při zavádění eura, pohled komerčních bank, bezpečnostní aspekty výměny oběživa, ochrana spotřebitele, komunikace při zavedení eura a vliv zavedení eura na ceny. Pravidelnou součástí těchto setkání je rovněž informování o aktuální situaci v zemích, které euro doposud nezavedly.

Od druhé poloviny roku se pozornost pracovních skupin zaměřila na problematiku dluhové krize v eurozóně a na legislativní i exekutivní kroky přijímané na evropské úrovni s cílem nalézt východiska z krize. Pracovní skupina DirCom se této problematice věnovala na setkání, které se uskutečnilo v Bukurešti ve dnech 10. a 11. června 2011. Spojeno bylo s účastí na mezinárodní konferenci s názvem *Ekonomické vládnutí v EU*. Spoluorganizátory této konference byly Ministerstvo

financí Rumunska a Národní banka Rumunska. Vrcholní představitelé těchto institucí, ministr financí Gheorghe Ialomițianu a guvernér Mugur Isărescu, konferenci zahájili svými pozdravy. Ministr financí této příležitosti využil k tomu, aby seznámil přítomné s pohledem rumunské vlády na zavedení eura. Podle jeho sdělení se Rumunsko drží svého cíle přijmout euro v r. 2015, což je zmíněno též v aktualizovaném konvergenčním programu pro roky 2011-2014.

Pracovní skupina DirCom uspořádala společné setkání se členy Eurotýmu ještě 25. listopadu 2011 na konferenci v Bruselu. Účastníkům této akce byly prostřednictvím kvalifikovaných přednášek podány informace o aktuálním dění v eurozóně s důrazem na komunikační aspekty současného období. Otevřena byla řada témat, např. ekonomický výhled Evropské komise, možnosti vyvedení eurozóny z dluhové krize a úloha další fiskální integrace, činnost stabilizačního fondu EFSF, témata a formy komunikace v době krize, aj. Součástí setkání byl i blok *Tour de table*, kde jednotliví národní zástupci informovali o situaci ve své zemi.

2.2 Dvoustranné vztahy

V rámci dvoustranných vztahů lze v r. 2011 za nejvýznamnější akci považovat pozvání od vládního zmocněnce pro zavedení eura v Polsku národnímu koordinátorovi O. Dědkovi se žádostí vystoupit na konferenci pod názvem *Euro Changeover – What should or shouldn't be done? Conference on Euro Changeover Preparations*. Tato konference proběhla ve dnech 10. a 11. března 2011. Jmenovaná akce zaujala již svým formátem, který spojoval v jednotlivých blocích vystoupení řečníků jak ze starých členských států EU, které přijímaly euro v první vlně, tak i z nových členských států EU, které vstupovaly do eurozóny v pozdějších letech (Slovinsko, Kypr, Malta, Slovensko a Estonsko).

Konfrontace zkušeností se zaváděním eura různými zeměmi v různých dobách upozornila na důležité okolnosti, které usnadňují pozdější začleňování do eurozóny. Zdůrazněny byly zejména následující skutečnosti:

- euro je známá a etablovaná měna s širokým mezinárodním rozšířením,
- v nově vstupujících zemích působí zahraniční subjekty obeznámené s technickými aspekty zavádění eura ve svých mateřských zemích,
- obecnou metodou se stal přístup „velkého třesku“, na rozdíl od dřívějšího scénáře s dlouhým přechodným obdobím.

Během konference několikrát zaznělo, že současných 17 členských států eurozóny představuje 17 úspěšně realizovaných plánů technických příprav. Tyto plány se na jedné straně vyznačují některými specifickými a jedinečnými rysy, na druhé straně však mají i společné náležitosti, mezi něž patří zejména:

- rozsáhlé předzásobení bankovního a podnikového sektoru eurovým oběživem,
- rychlé a bezporuchové stahování národního oběživa,
- náročná adaptace informačních systémů,
- duální označování cen,

- účinná a dobře rozfázovaná komunikační kampaň.

Konference byla rozdělena do tematických bloků, které pokrývaly základní oblasti technických příprav: výměnu hotovostí, přípravu finančního a nefinančního sektoru, přípravu veřejné správy a územních samospráv, ochranu spotřebitele a komunikační kampaň. Zdůrazňována byla potřeba úzké spolupráce všech hlavních aktérů soukromého i veřejného sektoru, stejně jako i nutnost včasného zahájení adaptačních aktivit.

V samostatném bloku vystoupil zástupce polského Ministerstva financí, který seznámil účastníky konference s aktuálním stavem příprav na zavedení eura v Polsku, které mají vyústit do přijetí Národního plánu zavedení eura. Větší časový prostor byl dán též představiteli estonského Ministerstva financí, jenž se podělil o čerstvé zkušenosti se zaváděním eura ve své zemi, navíc ve velmi složitém období světové finanční a hospodářské krize.

2.3 Twinning Prince projekt mezi Ministerstvem financí ČR, Adetef (francouzská agentura pro mezinárodní technickou spolupráci) a Národní bankou Slovenska

Tento projekt technické pomoci byl Evropskou komisí schválen k financování v srpnu 2010 a navazuje na předchozí úspěšný twinning projekt Ministerstva financí ČR, ČNB a Národní banky Belgie. Nový třístranný projekt měl za cíl doplnit české poznatky o transformaci státní správy, se zvláštním zřetelem na problematiku regionálních a místních samospráv, což je oblast, která v dosavadní metodické činnosti v rámci NKS zůstala relativně nerozpracovaná. Dalším záměrem projektu bylo prohloubit existující znalosti o problematice komunikační kampaně, kdy se zainteresovaní experti mohou seznámit jak se zobecněním relativně aktuálních poznatků ze Slovenska, tak s širší západoevropskou zkušeností v této oblasti.

Z celkem pěti plánovaných expertních setkání se nakonec uskutečnila čtyři. Prvním byl již v říjnu 2010 seminář na Ministerstvu financí, zaměřený na slovenské zkušenosti se zavedením eura a na problematiku komunikační kampaně. V průběhu roku 2011 pak proběhla další tři expertní setkání. Ve dnech 10. - 14. ledna 2011 ve francouzském Rouenu proběhlo jednání zaměřené na předávání zkušeností se zavedením eura ve Francii, s hlavním důrazem na specifika příprav na regionální úrovni. I přes odlišný systém regionálního uspořádání a odlišnou strukturu samosprávných celků ve Francii a ČR jsou francouzské poznatky o tom, kterým klíčovým oblastem je zapotřebí věnovat zvýšenou pozornost a na jaké technické obtíže se připravit, využitelné i u nás. Těchto jednání se zúčastnila též delegace maďarských odborníků, s níž proběhla řada neformálních konzultací o stavu příprav na zavedení eura v Maďarsku. V pořadí třetí expertní jednání se uskutečnilo ve dnech 26. - 29. dubna 2011 v Paříži s cílem získat informace o přípravě státní správy na zavedení eura ve Francii. Předány byly poznatky o instituci nazývané Mise Euro, jež řídila meziřesortní pracovní skupiny Veřejné účty, Legislativní, Informační systémy, Školení a Komunikace. Přínosné bylo zejména vyhodnocení pozitivních i negativních aspektů každé pracovní

skupiny. Jako poslední proběhlo ve dnech 31. května – 2. června 2011 expertní setkání v Bratislavě, které bylo zaměřeno především na přípravu veřejného sektoru jak na úrovni centrálních státních orgánů, tak na úrovni samosprávných celků, resp. měst a obcí. Druhou diskutovanou oblastí byla komunikační kampaň na Slovensku. Na základě žádosti české strany byla do programu zařazena i další témata (problematika duálního označování spotřebitelských cen a ochrana spotřebitele, duální označování peněžních částek v sociální oblasti, statistické sledování cen v období zavádění eura, aj.).

Zvěrem lze shrnout, že zajímavé bylo srovnání přínosů z jednání na Slovensku a ve Francii. Zatímco Francie využila jako země první vlny zavádějící euro přechodné tříleté období, na Slovensku se postupovalo podle tzv. scénáře velkého třesku, jenž bude aplikován též v České republice. Svoji roli sehrává i historická blízkost obou zemí a podobnost většiny institucí. Francouzské zkušenosti jsou bezpochyby využitelné při přípravách na zavedení eura, nicméně poznatky získané ze Slovenska jsou v zásadě bezzbytku přenositelné do oblasti budoucích technických příprav v České republice. Lze proto ocenit, že vedle informování o slovenském průběhu příprav v jednotlivých oblastech byl získán i přehled doporučených opatření, která se osvědčila a naopak varování před opatřeními, která očekávání nesplnila.

2.4 Programová podpora Metodiky přípravy státní správy na zavedení eura

Technické přípravy na zavedení eura byly v období redukovaných příprav zaměřeny na aktivity, jež bylo možné zabezpečovat vlastními silami OV NKS. S tímto obecným zaměřením pokračovaly zejména práce na metodickém materiálu *Adaptace ministerstev a dalších ústředních orgánů státní správy na zavedení eura*. Cílem tohoto materiálu je navrhnout ucelený systém pro řízení a sledování příprav rezortů na zavedení eura. Jeho upravená verze byla v prvním pololetí roku 2010 projednána a odsouhlasena gesční pracovní skupinou NKS pro veřejné finance a veřejnou správu a dále pracovními skupinami NKS pro legislativu a pro informatiku a statistiku.

Jedním ze záměrů autorů připravované metodiky je vypracování uživatelsky přístupného informačního systému, který by usnadnil plánování a plnění úkolů na jednotlivých rezortech, jakož i jejich přehledné sledování na úrovni NKS za účelem pravidelného informování vlády. Nahradit by měl předávání nejrůznějších tabulek v písemné podobě a jejich manuální zpracování. S tímto cílem byla vytvořena aplikace EuroAsistent, která v programovém prostředí tabulkového procesoru Excel a jeho programovacího jazyka Visual Basic For Application zabezpečuje několik funkcionalit:

- Vyhotovení tzv. *Mapy rezortu*, která zaznamenává hierarchickou řídicí strukturu rezortu, jež bude využita pro jednoznačnou identifikaci úkolů plněných organizačními jednotkami rezortu.
- Vyhotovení standardizované *Evidenční tabulky úkolu* pro zaznamenání podstatných náležitostí dílčích úkolů (sektorová příslušnost, priorita,

harmonogram plnění, návaznosti s jinými úkoly, pracovní a finanční zdroje, odpovědné osoby, aj.).

- Udržování standardizované *Změnové tabulky úkolu*, která podává přehled o všech změnách, k nimž dojde během realizace úkolu (změna harmonogramu, změna odpovědných osob, zrušení úkolu, aj.).
- Vyplňování standardizované *Reportovací tabulky úkolu*, která poskytuje přehled o plnění jednotlivých úkolů v reálném čase (indikace vzniklých problémů, způsob jejich řešení, hodnocení plnění, aj.) a tvoří východisko pro informování o stavu příprav v jednotlivých hodnotících cyklech.
- Automatizovaný proces *Konsolidace*, kterým jsou do jednoho sešitu soustřeďovány úkoly z jiných datových sešitů.
- Procedury *Navigace*, které umožňují procházení úkolů, vyhotovování sestav a převádění excelovských tabulek do dokumentů Word podle předem zvolených kritérií.

V další etapě prací nad metodikou *Adaptace ministerstev a dalších ústředních orgánů státní správy na zavedení eura* je plánováno jednak nezávislé otestování vyhotovené aplikace a dále promítnutí poznatků při jejím zpracování do finální verze připravované metodiky pro adaptaci státní správy na zavedení eura.

2.5 Informování veřejnosti

Národní plán zavedení eura v ČR předvídá, že důležitým zdrojem informací pro všechny subjekty technických příprav se stanou oficiální internetové stránky k euru s doménou www.zavedenieura.cz. Tyto stránky byly spuštěny v únoru 2008 a v současnosti jsou spravovány národním koordinátorem pro zavedení eura. Jejich prostřednictvím jsou poskytovány základní faktické informace o euru a eurozóně, objasňovány jsou dopady eura na Českou republiku. Tyto základní informace jsou doplněny nejčastějšími otázkami, výkladovým slovníčkem a užitečnými odkazy. Odborné informace určené konkrétním subjektům se nalézají v sekci Dokumenty, kde lze nalézt důležité právní předpisy související se zavedením eura, vládní dokumenty a průběžně zpracovávané metodické texty.

V současné době, kdy vlastní technické přípravy na zavedení eura byly pozastaveny, se jmenované stránky zaměřují na plnění několika základních funkcí. Jedním ze sledovaných cílů je formou aktualit informovat o aktuálním dění v eurozóně, a to se zaměřením na nové prvky v institucionální architektuře eurozóny. Dalším sledovaným cílem je poskytovat na jednom místě kompletní soubor českých i evropských dokumentů souvisejících s problematikou eura. Jedná se např. o vládní materiály Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou a Konvergenční program ČR. Z dokumentů EU lze uvést Konvergenční zprávy Evropské komise a Evropské centrální banky a Zprávy o praktických přípravách na budoucí rozšíření eurozóny. Podle přehledu návštěvnosti stránek sledované aplikací Google Analytics lze uvést, že v průběhu roku 2011 navštívilo stránky www.zavedenieura.cz cca 61 000 uživatelů, při průměrné době návštěvy cca 5 minut a při celkovém počtu

navštívených stránek cca 220 000. Tyto údaje jsou v zásadě shodné s návštěvností v roce 2010.

O webových stránkách www.zavedenierua.cz se jako o vhodném kanálu elektronické komunikace pozitivně zmiňuje materiál Ministerstva průmyslu a obchodu *Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro období let 2012 až 2020* (Projekt „Mezinárodní makroekonomická stabilita ČR – systém včasného varování“).

Mezi aktivitami, jež spadají do oblasti informování veřejnosti, stále větší podíl zaujímají veřejná vystoupení národního koordinátora. Touto formou je reagováno na rostoucí zájem domácích médií i veřejnosti o aktuální dění v eurozóně, jakož i na rostoucí zájem zahraniční veřejnosti o objasnění postoje české vlády k zavedení eura. O těchto veřejných aktivitách národní koordinátor průběžně informuje na stránkách www.zavedenieura.cz.

3. Závěr

V období od ledna do prosince 2011 se činnost NKS zaměřila na plnění úkolů stanovených *Národním plánem zavedení eura v České republice*, a to v rámci přijatých opatření na personální i obsahovou redukci prováděných aktivit. Vykonávány byly činnosti, jejichž platnost je obecná a jejichž plnění nebylo v rozporu s principem účelně vynaložených prostředků. Stávající struktura NKS byla zachována s tím, že její zapojení do technických příprav na zavedení eura bylo minimalizováno a redukováno na metodické konzultace. Těžiště aktivit bylo soustředěno do působnosti národního koordinátora. Zdárně dokončen byl trojstranný twinning projekt mezi Ministerstvem financí, Adetef a Národní bankou Slovenska, který přinesl řadu cenných zkušeností. V roce 2011 byly v návaznosti na vykonávané aktivity realizovány výdaje ve výši cca 70.000,- Kč, které byly spojené se zahraničními služebními cestami k zajištění přenosu zahraničních zkušeností.